

Oslo, 1. november 2016

Kultur- og utdanningskomiteen: Innspill Oslo kommunes budsjett 2017

Sex og samfunn har jobbet med seksuell og reproduktiv helse og rettigheter i 45 år. Vi driver en veletablert klinikk i Oslo hvor vi i 2015 tok imot omlag 22 500 pasienter. Vi holder også seksualitetsundervisning for alle 10. klasser i Oslo og underviste i 2015 totalt 6 000 elever.

Vi gjennomfører ulike opplæringstiltak som opplæring om prevensjon ved alle landets høyskoler og universiteter med utdanningsforløp innenfor helsefag. Vi holder kurs med et bredt utvalg tema, inkludert transtematikk, personer som kjøper sex, hiv/aids og langtidsvirkende prevensjon (LARC), tilpasset ulike deltakergrupper. Vi mottar henvendelser fra hele landet per telefon og epost, både fra målgruppen og fra helsepersonell. Vi tilbyr også unge fra hele landet å snakke med oss via vår chat fire ettermiddager i uka.

1. Seksualitetsundervisning i Osloskolen

Oslo er en foregangskommune når det gjelder unges tilgang på seksualitetsundervisning. Sex og samfunn har på oppdrag fra Utdanningsetaten siden 2008 undervist alle kommunens elever på 10. trinn som en del av det obligatoriske undervisningsprogrammet for Osloskolen. Ordningen garanterer at alle unge i Oslo får noe seksualitetsundervisning i løpet av ungdomsskolen. Det er viktig å påpeke at vår undervisning skal være et supplement til, ikke en erstatning for, skolens egen undervisning.

Høsten 2015 gjennomførte vi en undersøkelse blant elever som hadde fått undervisning av oss. Her oppga hele 91 % at de var fornøyde eller veldig fornøyde med undervisningen. 14 prosent svarte at de ikke hadde hatt seksualitetsundervisning tidligere, og her varierte svarene veldig. Mens noen hadde hatt 1-3 timer undervisning om seksualitet, var det også noen klasser som oppga at de hadde hatt mer enn 10 timer seksualitetsundervisning. Hele 86 % av elevene oppga at de lærte noe nytt i løpet av undervisningen og det er tydelig at bakgrunnskunnskapen hos elevene er veldig ulik. Noen lærte noe nytt om intimhygiene, andre lærte noe nytt om prevensjon, mens noen fikk ny kunnskap om grenser og overgrep, eller om seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Vår undersøkelse, og vår generelle oppfatning fra å ha undervist flere tusen 10. klasseelever siden 2008, gir en indikasjon på at det i for stor grad er opp til undervisere hvor mye elevene lærer om seksualitet.

Sex og samfunn underviste totalt 6.000 10. klassinger i løpet av skoleåret 2015/2016. Tema i undervisningen er blant annet seksualitet, identitet, mangfold, grenser, seksuelt overførbare infeksjoner og prevensjon. Undervisningen varer i tre skoletimer.

Oslo kommune har besluttet å flytte seksualitetsundervisningen fra 10. til 9. trinn og i innværende skoleår 2016/2017 vil vi undervise både 9. og 10. klasser. Det vil si at vi på et skoleår vil undervise 12 000 elever. Vi er glade for at vi kan tilby seksualitetsundervisning tidligere, men vi ønsker fremdeles at unge i Oslo kan få mer undervisning om seksualitet.

Vi anbefaler en styrking av kunnskapen om seksualitet blant barn og unge. Vi ser som nevnt i vår undervisning, samt i møter med unge på klinikken, at mange mangler grunnleggende kunnskap om kropp og om kroppens funksjoner, om grenser og grenseoverskridelse, og om seksuell og reproduktiv helse generelt. Vi anbefaler at temaer som kropp, relasjoner, kjønn og identitet, kjønnsroller og følelser tas opp med barn allerede i barnehagen. Undervisning og samtale om disse temaene er et av de viktigste tiltakene for å bidra til tidlig forebygging av blant annet psykisk og fysisk uhelse, negativt forhold til egen kropp og identitet, skam, og vold og overgrep.

2. Seksualitetsundervisning av russeren

Sex og samfunn har tidligere hatt seksualitetsundervisning for russekull i Oslo og omegn. Undervisningen har i hovedsak omhandlet prevensjon, seksuell helse, grenser og overgrep. Vi opplever at denne undervisningen har vært nyttig og viktig for unge som i den alderen, og særlig i løpet av russetiden, utforsker egne og andres grenser. Vi vet at det er et stort fokus på prevensjonsbruk og forebyggende arbeid når det gjelder seksuelt overførbare infeksjoner, men vi ønsker et bredere fokus på seksuell helse som også inkluderer et positivt syn på seksualitet slik at russeren kan ta gode valg i russetiden og tiden etterpå.

Vi ønsker å se på muligheten for å holde seksualitetsundervisning for alle russekullene i Oslo, og vi er i ferd med å etablere kontakt med prevensjonsansvarlig ved de ulike skolenes russestyrrer for å se på muligheten til å inngå samarbeid.

3. Undervisning av undervisere

Sex og samfunn vil etter avtale med Utdanningsetaten vinteren 2016 starte et pilotprosjekt hvor vi inviterer undervisere og holder kurs i hvordan undervise om seksualitet.

Vi gjennomførte i vår en undersøkelse om seksualitetsundervisning i norsk grunnskole. Av 1 000 undervisere oppga 7 av 10 at de ikke synes seksualitetsundervisningen i norsk grunnskole var god nok. Kun 13 % av underviserne mente at de hadde fått kunnskap om seksualitet og seksualitetsundervisning som de kunne bruke i undervisningen.

Undersøkelsen viste derimot at det er stor interesse for seksualitetsundervisning blant lærerne, nær sju av ti er ganske eller helt enige i at seksualitetsundervisning er like viktig som andre obligatoriske emner, og at det er viktig for et godt psykososialt miljø i klassen og på skolen.

Vi håper at et vellykket pilotprosjekt vil utvides for å sikre at unge i Oslo får god seksualitetsundervisning også i timer Sex og samfunn ikke er til stede.